МЕҲНАТГА ҚОБИЛИЯТЛИ ҲАР БИР КИШИ ДАЛАГА ЧИҚСИН, ПАХТА ТЕРСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 201 (4192). | ЖУМА. 10 октябрь, 1969 йил. | Баҳоси 2 тийин.

МАРД БЎЛСАНГ ЎЗИНГНИ ПАХТА МАЙДОНИДА КЎРСАТ!

ПАХТА ДАЛАСИ — ЗАРБДОР ФРОНТ.

356.000 тонна учун

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 9 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, **иккинчи стун** — бир кунда, **учинчи стун** — мавсум бошидан бери, **тўртинчи стун** — бир кунда машинада терилгани, **бешинчи стун** — мавсум бошидан буён машинада терилгани.

Оққўрғон	4,02	41,68	3,80	38,17
Янгийўл	3,22	40,19	2,83	20,87
Ўрта Чирчиқ	3,26	33,02	2,60	21,78
Орджоникидзе	2,24	29,00	3,70	20,00
Бекобод	2,16	23,30	1,29	6,97
Бўка	2,67	22,05	2,28	12,92
Юқори Чирчиқ	4,11	20,81	3,85	18,65
Область бўйича:	3,16	31,70	2,77	21,75

ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ 25 ОКТЯБРГА БАЖАРАМИЗ

ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИДАГИ ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ КОЛХОЗ АЪЗОЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МУРОЖААТИГА ЖАВОБАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ.

ПАХТА йиғим-терими қизғин тус олган, қишлоқдаги каттаю-кичик, эру-аёл ҳосил учун курашга отланган, ёз бўйи тер тўкиб қилинган меҳнат туфайли етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олишга даъватланган шу долзарб кунларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети барча колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига, механизаторларга, қишлоқ хўжалик мутахассисларига, республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилиб йиғим-терим суръатини янада ошириш, далаларда фидокорона меҳнат қилишга чақирдилар.

Колхозимиз аъзолари, механизаторлари республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига амалий иш билан жавоб беришга отланиб, қатор тадбирларни, ички резервларни ишга солдилар, амалга оширдилар ва ҳозирга қадар қандай ишлаб келаётган бўлсалар, даладаги суръатни ундан ҳам оширишга қарор қилдилар. Колхоз правлениеси, партия ва комсомол ташкилоти Мурожаатни далада ишлаётган кишилар ўртасида муҳокама қилинишига, шу Мурожаат юзасидан ҳар бир теримчи ва механик-ҳайдовчининг ўз зиммасига конкрет мажбурият олишига эришдилар. Кўпгина бригадалар Мурожаатга жавобан пахта териш ва топширишни янада кучайтиришга сўз бердилар.

Республика партия ҳукуматининг Мурожаатида айтилганидек, бу йил совет кишилари, шу жумладан Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун айниқса масъулиятли йил. Бизнинг бу йилги меҳнатимиз, далаларда қилаётган ишимиз ва давлат омборларига етказиб бераётган маҳсулотимиз келгуси йилнинг апрель ойида нишонланадиган улуғ байрам — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик куни тантаналарига тўёна бўлади. Буни қишлоғимизда истиқомат қилувчи ва колхоз далаларида ишловчи ҳар бир киши тўла ҳис қилади.

БИЗ ПАХТА ҳақиқатан ҳам ўзбек деҳқонларининг интернационал бурчи эканлигини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам бу йил кўклам, ёз палласида об-ҳаво кўнгилдагидек бўлмаганлигига қарамай, далаларда фидокорона меҳнат қилдик ва ҳар йилдагидек мўл ҳосил етиштиришга эришдик. Пахтанинг бу йил аввалги йиллардагига қараганда кечроқ пишиб етилганлиги туфайли терим ишлари бироз кечикиб бошланди. **Аммо биз суръатни кун сайин ошира бориб, давлатга пахта топширишда ўтган йилги шу кунлардаги суръатдан ўзиб кетдик. Ўтган йили шу кунгача салкам 59 процент пахта топширилган бўлса, бу йил йиллик планнинг 62,40 процента миқдорида пахта тайёрладик. Демак, колхозимизда ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш ва планни ўтган йилдаги муддатдан илгари бажариш имконияти бор. Буни илғор бригадалар иши мисолида кўриш мумкин.**

Ҳар гектар ердан 25 центнердан ҳосил етиштириш планлаштирган, бу планни 30 центнердан бажарамиз деб аҳд қилган Қунисбой Йўлдошев бригадаси Мурожаат матбуотда эълон қилинган куни йиллик планни 95,6 процент бажарган эди. Бригада аъзолари Мурожаатга жавобан ишни янада кучайтириб, кеча йиллик планни бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар ва планда ташқари ҳосил топширишни кучайтириб юбордилар.

Бир қатор бригадалар йиллик планни 3—4 кун ичида бажаришга сўз бердилар. Улар қуйидагилар:

АБДУҲАМИД МИРАҲМЕДОВ БРИГАДАСИ;
ХУДОЙБЕРДИ ДАДАШЕВ БРИГАДАСИ;
ЎРИНБЕК МИРЗАБЕКОВ БРИГАДАСИ.

Бу бригадалар планни қисқа муддатда бажариб, мажбурият ҳисобига пахта топширишга киришганларидан кейин колхознинг ҳам йиллик планни бажариши тезлашади, албатта. Шуни ҳисобга олиб, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти маслаҳатлашиб давлатга 3926 тонна пахта топшириш тўғрисидаги маррага 25 октябрга қолмай етиш ва даладаги ҳосилнинг ҳаммасини 7 ноябргача батамом йиғиштириб олиш тадбирларини белгилаб чиқди.

Бу мақсадга эришиш учун ҳар бир коммунист, комсомол аъзоси, механик-ҳайдовчи, теримчилар ўз зиммаларига конкрет мажбуриятлар олдилар.

Республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатида дала гвардиячилари механизаторларга мурожаат қилиниб, айтилганидек, ажойиб техниканинг жиловкорлари бўлган йигит ва қизлар бундан кейин зўр ғайрат кўрсатиб ишлашга сўз бердилар. Далаларимиздаги механик-ҳайдовчилар ўз машиналарини моҳирлик билан бошқариб, кунига уч-тўрт тоннадан (икки қаторли машинада) ва ундан ҳам ошириб пахта теражакларини изҳор қилдилар. **Колхозда 37 та пахта териш машинаси бор. Улар билан икки сменада пахта терилмоқда. Пешқадам механик-ҳайдовчилар ҳозиргача ўз мажбуриятларини бажариб қўйдилар. Жумладан, Маҳкам Туробқулов шу кунгача 76 тонна пахта терди, Рўзимат Дўсов 67 тонна, Абутолиб Гулматов 66 тоннага етказдилар. Улар Мурожаатга жавобан ўз машиналаридан яна ҳам моҳирлик билан фойдаланиб мавсум охиригача терган пахталарини 80—90 тоннага етказишга аҳд қилдилар.**

Шунингдек, Мўйдин Парпиев, Турғун Маматов, Нормуҳаммад Қолжонов, Мажид Оқбоев, Мамат Исроилов ва бошқа механизаторлар кун сайин кўпроқ пахта териш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Терим машиналарининг икки сменада ишлаши ташкил этилганлиги кундалик пахта тайёрлаш суръатини оширишда катта роль ўйнамоқда. Механизаторларимиз «зангори кема»ларнинг бир минут ҳам бекор туришига йўл қўймаётирлар. Улар донгдор механизатор Шоймардон Қудратовнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, мавсумда кўплаб пахта териш учун курашмоқдалар.

РЕСПУБЛИКА партия ва ҳукумати колхозчиларга, теримда ишлаётган барча кишиларга мурожаат этиб, уларни ҳормай-толмай меҳнат қилишга чақирганлар. Колхозимизнинг аъзолари бу чақириққа лаббай деб жавоб бердилар ва кундалик нормани 1,5—2 ҳисса адо этиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Бунда коммунист ва комсомоллар, айниқса намуна кўрсатмоқдалар ва авангард бўлмоқдалар. **Мурожаатда айтилганидек, коммунист ва комсомоллар йиғим-терим ишларида етакчи бўлиб, ҳар куни 110 — 120 килограммдан пахта термоқдалар.**

Колхоз партия ташкилоти ҳисобидаги коммунистлар сони 100 киши ҳисобланади. Шулардан 41 киши бевосита теримда қатнашмоқда. Ўктам Қосимхўжаева, Бўстон Қуролбоева, Бекторғон Абдухайиров, Абдулла Сафаров, Ҳолмирза Ҳасанов каби коммунист ва комсомоллар пахта теришда, уни қуритиб пунктларга жўнатишда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Комсомол механик-ҳайдовчилар ҳам орқада қолмаётирлар. Шу бу йил терим машинаси рулига ўтирган Эргаш Ашуров, Совет Армияси сафида хизмат қилиб қайтиб келган Фарҳод Қодиров каби комсомол аъзолари ҳозиргача ўз машиналари билан 50—55 тоннадан пахта тердилар ва бу миқдорни 70—80 тоннага етказиш учун астойдил ишламоқдалар.

Пахта учун курашда колхоз ветеранлари, қишлоқ хўжалигининг моҳир усталари, бугунги кунда пенсияага чиққан отахонлар ҳам четда қолмаётирлар. Ҳожимат Ўрмонов ёз кунлари ғўзаларни суғоришда кўмаклашган бўлса, ҳозирги пайтда гоҳ теримда, гоҳ хирмонда тер тўкиб меҳнат қилаётганини кўрасиз. Уста пахтакор, колхоз тузумининг асосчиларидан бири Миср Ортиқов пенсияга чиққанига икки-уч йил бўлган, лекин у ҳали бирор кун колхоз ишидан четда қолгани йўқ. Миср ака табиатан оғир келган бу йилги шароитда бизга жуда кўп ёрдам кўрсатди. У ҳозир ҳар куни далада, ўғил-қизларига кўмаклашмоқда.

Мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда қишлоғимиздаги бешта мактаб ўқитувчилари ўқувчилари ҳам четда қолмаётирлар. Мактабларнинг ёрдами билан кунига 30-35 тонна пахта терилмоқда. Улар Мурожаатга жавобан, пахта териш суръатини янада оширамиз, демоқдалар.

ТЕРИМЧИЛАР, механик-ҳайдовчилар, пахта қуритишда ва ташишда иштирок этаётган кишилар ўзларига топширилган вазифани муваффақиятли адо этиш, ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиб давлат омборларига етказиб бериш учун бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб меҳнат қиладилар.

Колхоз правлениеси, партия ташкилоти йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш, йиллик планни ва 1520 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил йиғиб олиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятини муваффақиятли адо этиш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни амалга оширмоқдалар. Теримчиларни, механик-ҳайдовчиларни, кундалик топшириқни ошириб бажараётган бригадаларни рағбатлантириш тадбирлари кўриб қўйилган.

Барча совет кишилари каби қишлоғимиз меҳнаткашлари ҳам беш йилликнинг тўртинчи йилини муваффақиятли якунлаш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тўйига муносиб совға тайёрлаш, она-Ватан омборларини «оқ олтин»га тўлдиришдек шарафли вазифани бажаришга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида ғайрат кўрсатиб меҳнат қиладилар. **Биз кузнинг қисқа кунларида ҳар бир соатдан унумли фойдаланамиз. Ҳосилни сира нобуд қилмай тез йиғиб-териб оламиз, районимизда, областимизда, республикамизда йиллик планларнинг тезроқ бажарилишига ўз ҳиссамизни қўшамиз.**

М. РУЗИМАТОВ, колхоз раиси. **М. ПУЛАТОВ,** колхоз партия ташкилотининг секретари. **П. А. ТЯН** — колхоз бош инженери. **Э ИСОҚОВ** — колхоз бош агрономи. **Э РУЗИМАТОВ Ҳ. АБСОЛИҲОВ М. ПАРСИЕВ** — участка механиклари. **Т. АҲМЕДОВ** — пахта териш машиналарининг механиги.

ИЛҒОР МЕХАНИК ҲАЙДОВЧИЛАР

Жўра АШУРОВ.

Рўзимат ДЎСОВ.

Фарҳод ҚОДИРОВ.

Партия ва ҳукуматимиз чақириғига амалий иш билан жавоб берамиз.

СУРАТЛАРДА (юқорида): бригада бошлиғи К. Йўлдошев (чапдан иккинчи) механизаторларни республика партия ва ҳукуматининг Мурожаати билан таништирмоқда. (Пастда) колхознинг мўл ҳосил етиштирилган пахта далаларида «зангори кема»лар жавлон урмоқда.

А. АБАЛЯН фотолари.

„ЛЕНИНГРАД" СОВХОЗИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРИ

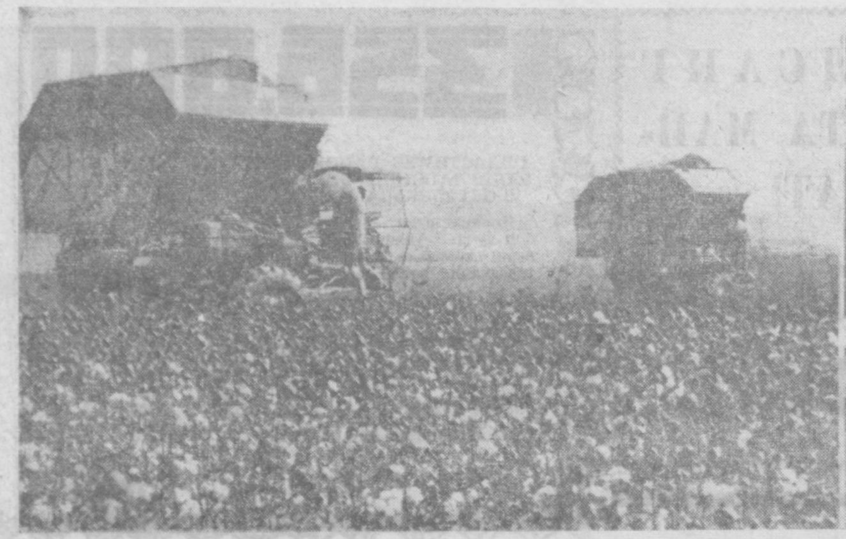

Суратларда: (Юқорида чапдан) совхоз пахта даласида терим пайти. Илғор механизатор Р. Рустамов. (пастда) пешқадам бригада бошлиғи Кўчим Тўхлиев ва совхоз директори Мўсим Ортиқов ўртоқлар.

Н. Тўраев фотолари.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ЯНА 400 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТОПШИРАМИЗ

Совхозимиз янги хўжаликлардан бири. Ерларимиз янги, одамларимиз янги. Хўжалигимиздаги ҳар бир киши чўл бағрини «оқ олтин» конига айлантиришдек эзгу ният билан бу ерларга келганлар.

Яқингинада кимсасиз, сувсиз қақраб ётган ерларда мана бир йилдирки ҳаёт қайнаяпти. Қисқа муддатда 500 гектардан ортиқ янги ер очилиб, ишга туширилди. Ўзлаштирилаётган ерларга пешма-пеш экин экиляпти. Бу йил ҳам биз яхши ният билан 529 гектар майдонга чигит экдик. Йил бўйи деҳқонларимиз пайкаллардаги ғўза ниҳолларини меҳр билан парвариш қилдилар. Гектарларнинг тўлиқ бўлиши, экинларнинг эса серҳосил бўлиб етилиши учун зарур тадбирлар кўрилди.

Пахтакорларимиз йил бошиданоқ барча ҳосилни машиналарда териб олишни мўлжаллаб иш юритган эдилар. Ғўза туплари ҳам ана шу асосда парваришланди.

Деҳқонларимиз ғўзаларни дефолиация қилишни ҳам ўз вақтида ўтказдилар. Баъзи бир майдонларда очилиши кийин бўлган кўсаклар сифатли дефолиациядан кейин тез очилиб кетди. Натижада машина теримини эртароқ бошлашга имконият туғилди. Йиғим-терим ишларини бирйўла барча бригада ва звеноларда бошлаб юбордик. Ҳар бир бригадага иккитадан пахта териш машинаси ажратилди. Уларнинг тўхтовсиз ишлаши учун олдиндан иш графиклари тузиб чиқилди. Ҳар бир механизатор йиғим-терим олдидан зиммасига оширилган мажбурият олди. Йиғим-терим кунлари пахта далаларимизда 8 та «Ўзбекистон» маркали машина тинимсиз ишлаб турибди.

Иш унумдорлигининг юқори бўлиши, механизаторларимизнинг ғайрати туфайли машина теримини областда биринчи бўлиб тугалладик. Мавжуд машиналар тўрт иш кунида 200 тоннадан ортиқ пахта териб берди. Механизаторлардан Карим Абдураҳмонов, Ражаб Рустамов, Умарали Усмоновлар намуна кўрсатиб меҳнат қилдилар. Улар кунига «зангори кема» бункерларидан 9—10 тоннадан ошириб пахта тўкдилар.

Хўжалигимиз пахтакорлари бу йил ҳар гектар ердан 12 центнердан ҳосил олишни планлаштирган эдилар. Зиммадаги бу вазифа 13 иш кунида бажарилди. Ҳар гектар ердан 13 центнерга етказиб ҳосил кўтарилди. Бугунгача давлат омборига 600 тоннадан ортиқ юқори сифатли пахта етказиб берилди.

Биринчи ҳосил, деҳқонларимиз меҳнатининг биринчи самараси хўжалигимиз коллективини беҳад қувонтириб юборди. Пайкалларимиздаги ҳосил ҳали пахтанинг мўллигидан далолат беряпти. Деҳқонларимиз ҳосил чўғини чамалаб чиқиб, яна гектаридан 8—10 центнердан пахта йиғиб олишга қарор қилдилар.

Маррага биринчилар қатори етиб келган Мамашукур Ҳамдамов бошлиқ бригада пахтакорлари мавжуд 126 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан ҳозиргача пландаги 12 центнер ўрнига 15 центнерга етказиб ҳосил йиғиб олдилар. Жами 151 тонна пахта топширган бу азаматлар яна эл хирмонига 150 тоннадан ошиқ пахта тўкиш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек, Кўчим Тўхлиев, Умарали Усмонов бошлиқ бригадалар ҳам йиллик планни ошириб адо этдилар. Бу бригадалар аъзолари яна колхоз хирмонига ҳар гектар ердан 13—15 центнердан пахта йиғиб олиш билан муносиб ҳисса қўшажакларини билдирдилар.

Пахта йиғим-теримини ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этдик. Бригадалар ва звеноларaро рағбатлантириш мукофотлари белгиладик. Ҳар ўн кунда энг кўп ва сифатли пахта терган звено бошлиғига бир қўл соати ва 50 сўм пул мукофоти белгиланди. Мавсумда эса 100 тоннадан ошириб пахта терган механизаторга телевизор, 80 тоннадан ошириб пахта терган механизаторга эса радиоприёмник мукофот беришга қарор қилинди.

Мусобақада хўжалигимизнинг илғор механизатор-звено бошлиқларидан бўлган Ғафур Каримов, Ражаб Рустамов, Карим Абдураҳмоновлар пешқадамлик қилиб, кунига 15—16 тоннадан пахта тердилар. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 100 тоннага етказиб пахта териб қўйди.

Чўлга қаҳрамонона юриш қилиб дастлабки йилданоқ пахтадан мўл ҳосил етиштирган пахтакорларимизнинг мақсадлари яна ҳам катта. Улар шу йилнинг ўзида яна 1000 гектар ер ўзлаштириб ишга туширишни мўлжалламоқдалар. Ҳозир совхозимиз далаларида иккита ер ўзлаштириш бошқармаси тинимсиз иш олиб боряпти. Ҳар куни ўнлаб гектар янги ер очилиб, экин экишга ҳозирланмоқда.

Хўжалигимизнинг уста деҳқонлари, меҳнатсевар механизаторлари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг бу йилги ният ва истаги доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш, пахтадан ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштиришдир.

М. ОРТИҚОВ,
Бекобод районидаги «Ленинград» совхози директори.

РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

ОҚҚЎРҒОН. Райондаги «Ленинград» колхози механизаторлари дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Колхоз республикада биринчи бўлиб машинада пахта териш планини бажарди. 7 октябргача пландаги 800 тонна ўрнига 803 тонна пахта бункерлардан тўкилди.

Колхозда 19 та терим машинаси ишлаб турибди. Механик-ҳайдовчилар яна камида 500 тонна пахта териб бериш учун курашмоқдалар. Ҳозир машиналар билан кунига 80 тонна ва ундан ҳам ошириб пахта терилмоқда.

Райондаги «Заря коммунизма» колхозида 7 октябрга қадар машина терими плани 80,26 процентга, «Победа» колхозида 74,2 процентга, Ҳамза номли колхозда 68 процентга етди. Бу колхозлар ҳам бункерлардан пахта тўкиш планларини бажарганликлари ҳақида бугун-эрта рапорт берадилар.

ИШЧИ НОМИ—ШАРАФЛИ НОМ

УСТОЗ

«Учқун» фирмасида уни каттадан-кичик ҳамма танийди, ҳурмат қилади. Бугун ҳам у одатича ўз вақтида ишга келди. Баланд бўйли, камгап уста билан саломлашувчилар беҳисоб. — Александр Иванович, саломатлигингиз жойидами? — қўл сиқиб сўрашади комбинизон кийиб олган ёш ишчи.

— Устоз, бугун цехимизга бир кириб кетасизми? — дейди унинг ёнида турган ҳамкасби.

Устанинг шунчалик ҳурмат, эътиборга сазовор бўлишининг боиси бор. Салкам ўттиз йилдирки, у фирмада самарали меҳнат қилиб келаяпти. Незнамовнинг пойтахтимизга келиб қолиши тасодифан бўлмаган. У Улуғ Ватан уруши бошлангунга қадар Москвадаги 1-лента тўқиш ҳамда пардозлаш фабрикасида ишларди. 1941 йилнинг қиш ойларида пойтахтдаги қатор корхоналар қатори мазкур фабрика ҳам Тошкентга кўчирилди.

— Александр Ивановичнинг қўли гул, — дейишади бир оғиздан Незнамов ҳақида гап очилса унинг қўлида касб ўрганган, тарбиясини олган бош мастер Н. Гуров, мастер ёрдамчилари А. Ҳидоятов, Н. Макушкина ва бошқалар.

Тўрт йил муқаддам мактабни тамомлаб, фирмада ишлашга қарор қилдим. Касбга қизиқишимни кўрган корхона раҳбарлари мени Александр Ивановичга бириктириб қўйишди. Уша пайтда Незнамов ускуналаш мастери бўлиб ишлаётган эди. Қотмадан келган, баланд бўйли уста мени очиқ чеҳра билан қарши олди.

— Қандай иш қўлингдан келади, ўғлим? — деди у кўзойнагини артар экан оҳиста.

— Слесарликдан бир оз хабардорман.

— Мана бу бошқа гап, — чеҳрасига табассум югурди устанинг, — ишдан кейин олдимга киргин, янги машиналар билан танишасан. Келишдикми?

Ваъдага кўра смена тугагач, Александр Иванович ҳузурига кирдим. Хонада бир неча киши ўтирарди. Кейинчалик билсам, улар ҳам менга ўхшаш устага шогирд тушиш ниятида эканлар.

Кунлар ўтди. Уста бизга лента тўқиш станоги иши, технологияси, газмол тўқиш усуллари, материалга гул солиш тартибларини батафсил ўргата борди. Уста вақт билан ҳисоблашмасди. Иш соати тугашига қарамай, ярим кечагача биз билан цехда қолиб кетарди. Машғулотлар жуда қизиқарли ва жонли ўтказиларди. Александр Ивановичнинг бир ажойиб хислати бор: у доимо айтган ва кўрсатган нарсаларини дафтарга ёзиб боришимизни қаттиқ талаб этади.

Тўғри, олдинига чизган расмларимиз қийшиқ ва беўхшов чиқиб юрди. Лекин уста қилган хатоларимизни ётиғи билан тушунтирарди, бизни койимасди.

— Қалам ўжарлик қилиб қолибди-да, — дерди у ҳазил аралаш қайта расм чизишга мажбур этаркан.

Амалий машғулотлар одат бўйича цехда, лента тўқиш станоклари олдида ўтказиларди. Эсимда, кунларнинг бирида уста станокни янги маҳсулот тайёрлашга созлашни буюриб қолди. Ўзи эса бу ишни қандай бажаришимни тепамда туриб кўздан кечирди. Мен эса у айтганидек, механизмларни шошмасдан, бамайлихотир созладим ва станокни юргизиб юбордим.

— Дуруст, қўлинг келиб қолибди, — эркалаган бўлди уста бошимни силар экан. Унинг шу икки оғиз сўзи мени қанчалар хурсанд этганини сўз билан ифодалашга ожизман.

Тез орада мени тўқиш цехига мастер ёрдамчиси қилиб мустақил ишга тайинлашди. Незнамов бу ерда ҳам биринчи бўлиб янги лавозим билан табриклади ва кексаларга хос майинлик билан «ўғлим, бундан буён юзимни ерга қаратмайсан-да» деди.

Ҳар қалай талабчан, шунинг билан бирга меҳрибон устозимнинг юзини ерга қаратмадим. Назаримда ишларимиз чакки эмас, бригадамиз биринчи квартал планини 118 процент қилиб адо этди, 150 килограмм тола тежаб қолдик.

Кечаги шогирд қарабсизки бугун устоз. Ҳозир қўлимда бир неча ёш ишчи таълим оляпти. Улар ҳам ўз касбига меҳр қўйганлардан. Айниқса Парпиев, Маърупов, Аҳмаджонов сингари шогирдларимдан мамнунман. Улардан ажойиб мутахассислар чиқишига имоним комил. Негаки, улар ойлик кўрсаткичларни доимо 110—115 процентга етказиб бажаришяпти, нуқул сифатли маҳсулот беришади.

Кекса коммунист А. Незнамов ҳозир фирмада бош диспетчер. Лекин шунга қарамай лозим бўлиб қолса, ҳеч кимдан ёрдамини аямайди, йўл-йўриқлар кўрсатади, нуқсонларни айтиб, уни тузатиш йўллари ҳақида дўстона маслаҳатлар беради. Александр Иванович кексайиб қолишига қарамай, корхона ҳаётида фаол иштирок этиб келяпти. Агитатор сифатида ёш ишчилар билан тез-тез суҳбатлар ўтказиб туради.

Шуниси диққатга сазоворки, Незнамов 43 йилдан бери шу касбда ишлаб келяпти. Ўтган давр ичида у бирон марта қадрдон корхонаси пойгонасини алмаштирмади. Шу ерда у коллектив ҳурматини қозонди, обрў орттирди, қатор ҳукумат мукофотларига сазовор бўлди. Унинг кўксини «Ҳурмат белгиси» ордени, қатор медаллар безаб турибди. Устозимиз ўтган йили Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида фирмамиз ишлаб чиққан ранг-баранг ленталарни намойиш этиб, бронза медали билан тақдирланди.

Устозининг бундай сермазмун ва шарафли ҳаёт йўли биз учун доимо ибратлидир.

А. РАҲИМОВ,
«Учқун» фирмасининг мастер ёрдамчиси.

САНОАТЧИНИНГ ЙЎЛДОШИ ВА ДЎСТИ

«Социалистическая индустрия» газетаси яқиндагина ташкил этилди. Унинг биринчи сони чиққанига бир неча ой бўлди, холос. Аммо ана шу қисқа вақт ичида мамлакатимиз саноатини юксалтириш, КПСС XXIII съезди Директиваларида белгиланган вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш билан боғлиқ бўлган қатор масалаларни ёритди. Шунинг учун ҳам унинг ўқувчилари, ишчи-мухбирлари сафи кун сайин кенгайиб бормоқда.

Янги газета мамлакатимиз саноати ҳаётини ҳар томонлама кенг ёритишга даъват этилган. Ҳозир редакция ва унинг кўп сонли активи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган социалистик мусобақани ташкил этиш ва унинг боришини акс эттириш бўйича катта ишларни амалга оширмоқда. Масалан, газетада москвалик донгдор тўқувчи М. С. Иванникованинг мақоласи кўпчилик саноат ходимлари томонидан маъқулланди. У 1970 йилнинг 22 апрелида социалистик мусобақа давомида тежаб қолинган материал ва хомашёдан маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақида барча ишчиларга мурожаат қилди. Унинг бу ташаббуси минглаб ишлаб чиқариш коллективлари томонидан қўллаб-қувватланди.

Саноатда иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш, унинг бориши ва проблемаларини ёритиш газета фаолиятининг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди. Газетада «Ислоҳот. Коллектив. Шахс...» доимий рубрикаси жорий этилди. Ана шу рубрика остида берилаётган материалларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш коллективлари ўртасида катта қизиқиш туғдирмоқда. Мақолалар авторлари иқтисодий ислоҳотни жорий қилиш, қўлланиш ва бу соҳадаги ишларни янада яхшилашга қаратилган ўз мулоҳазалари ва фикрларини ҳамма билан баҳам кўришяпти.

Газета техника тараққиёти, ишлаб чиқаришни ва меҳнатни илмий уюштиришга бағишланган, саноатнинг барча тармоқларидаги илғор корхоналар тажрибасини ёритишга бағишланган кўпгина материалларни эълон қилмоқда. Газетхон унинг саҳифаларида янгиликлар ва ихтиролар, янги приборлар ва мосламалар, техник ва технологик янгиликлар, қисқаси ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини тез суръатлар билан оширишга ёрдам берадиган воситалар ҳақидаги хабарларни кўплаб ўқийди.

Газета партия, комсомол ва касаба союз турмуши, хўжаликка партия раҳбарлиги масалаларига ҳам катта эътибор бермоқда. Газетанинг биринчи ва иккинчи саҳифаларида партия ходимлари, оддий коммунистлар, касаба союз ва комсомол активларининг жамоат ташкилотларнинг кўп қиррали фаолиятига оид қизиқарли мақолалари, корреспонденциялари, хабарлари муттасил берилмоқда.

Газета фақатгина оммавий-сиёсий газетагина эмас, у ишчилар ва шаҳар ҳаётининг барча соҳаларини ёритади. Унинг саҳифаларида ахлоқ масалаларига, ишчи-хизматчиларнинг маиший турмуш шароитини яхшилаш, уларнинг дам олишини ташкил этишга оид проблемаларга катта эътибор берилмоқда. Саноат ходимларига бағишланган шеър ва прозаик асарлар, ишчилар синфи ва ишлаб чиқариш интеллигенцияси ҳақидаги китоблар, спектакллар, кинофильмларга танқид ва тақризлар муттасил бериб борилмоқда.

Газета бошқа қардош республикалар қатори қуёшли Ўзбекистон саноатини ривожлантириш, ишлаб чиқариш ҳаётини ҳар томонлама ёритишга катта эътибор бермоқда. Унинг саҳифаларида Ўзбекистон саноатчиларининг тажрибаси, индустриясининг турли туман проблемаларига ва ишлаб чиқариш хусусиятларига оид материаллар тез-тез ёритиб турилади.

Редакция коллективи ва унинг тобора кўпайиб бораётган активи газетани янада жанговар, қизиқарли ва ўқувчи учун кўпроқ фойда келтирадиган қилишга интилмоқдалар. Газета Тошкент области кенг газетхонлар оммасининг ишончли ва содиқ йўлдоши бўлиб қолади, деб ишонамиз.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ҲОЗИРЖАВОБЛИК ҚАНИ?

Газетамизнинг шу йил 11 сентябрь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Оққўрғон район «Мўл ҳосил учун» газетаси ишидаги айрим камчиликлар танқид қилинган эди.

Мақолада хусусан, газета район ҳаётини тўла-тўкис ёритмаётганлиги, унда босилаётган материаллар тематик жиҳатдан қашшоқлиги, мақолаларда изчиллик, ҳозиржавоблик йўқлиги, айниқса В. И. Лениннинг 100 йиллигига тайёргарлик юзасидан берилаётган материаллар талабга тўла жавоб бермаслиги, шунингдек, партия турмуши рубрикаси остида босилаётган материаллар да бир хиллик, бир ёқламаликка йўл қўйилаётганлиги қайд қилинган эди.

Ушбу мақолага район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири И. Йўлдошевнинг имзоси билан жавоб олинди. Унда айтилишича, мақола район партия комитетида газета ходимлари иштирокида муҳокама қилинган. Кўрсатилган камчиликлар тўғри деб топилган. Редакция ходимлари билан биргаликда газетанинг ишини яхшилаш, босилаётган материалларнинг таъсирчанлиги, тарбиявий аҳамиятини оширишга оид тадбирлар белгилаб чиқилган.

Шунингдек, обзор мақола ишчи, қишлоқ мухбирлари университети машғулотида ҳам ишлаб чиқилган.

ОЛМАЛИҚ мис эритиш заводида контроль-ўлчаш асбоблари электрослесари Дамир Норматов номини ҳурмат билан тилга олишади. У олтингугурт кислотаси цехининг илғор ишчиларидан. Суратда: ўртоқ Д. Норматов.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ГАЗЛАШТИРИШ ЛОЙИҲАЛАРИ

Бухоро областида жуда катта запасга эга бўлган юқори ҳароратли газ конининг очилиши республикамизнинг кўпгина саноат корхоналари ва тармоқларини газлаштириш имконини берди. Кейинги беш йил ичида Тошкент областидаги кўплаб шаҳар ва район марказлари, юзлаб саноат корхоналари ва бир неча ўн минглаб хонадонлар газлаштирилди. Буларнинг ҳаммаси давлат ҳамда аҳолининг юз миллион сўмлик маблағини тежаш имконини берди.

Саноат тармоқларининг табиий газга ўтиши уларнинг иқтисодий кўрсаткичларини бутунлай ўзгартириб юборди, ишлаб чиқариш технологиясини ихтисослаштирди, иш унумини оширди, маҳсулот таннархини камайтирди. Иссиқлик энергияси билан ишлайдиган агрегатларни табиий газ билан алмаштириш натижасида жуда катта иқтисодий тежамкорликка эришилди, корхона ва турар жойларнинг санитария аҳволи яхшиланди.

Областимизни газлаштиришда Сулаймон Дўстмухамедов бошчилик қилаётган «Узгипрокоммунинжпроект» институти қошидаги Тошкент областини табиий газ бўйича лойиҳалаш бўлими коллективининг хизматлари катта. У областимизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларини газлаштиришда салмоқли ишлар қилди. Уларнинг яратган лойиҳалари асосида кўпгина колхоз, совхозлар ҳамда шаҳарлар ҳозирги кунда тўла табиий газдан фойдаланмоқда.

Жумладан Ангрен, Бекобод цемент комбинатлари, Олмалиқ мис комбинати, Янгийўл нон ҳамда ёғ-мой заводи ва бошқа ўнлаб муассаса ҳамда ташкилотлар «зангори олов»дан баҳраманд бўлмоқда.

Бўлим коллективи областимизнинг Калинин, Орджоникидзе, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон районларининг қатор хўжаликларини газ билан таъминлашда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Шу йилнинг ўзида 8 мингга яқин хонадонни газлаштириш ва 140 километр ерга газ қувурлари ётқизиш лойиҳалари тайёрланди. Бу эса ўтган йилдагига қараганда мингдан ортиқ хонадонга газ тортилди демакдир.

Бўлим ходимлари шу кеча-кундузда доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишга шайланиб, қардош республикаларга ҳам ўзларининг ёрдам қўлларини чўзмоқдалар. Қозоғистоннинг Чимкент области, Келес ва Ленин районларидаги колхоз ва совхозларда 150 километр масофадаги ерга газ қувурлари ётқизиш лойиҳаларини тайёрлаб бериш мажбуриятини олишган. Айниқса, бўлим бошлиқларидан Ф. Мансуров, ходимлардан С. Саидвалиев, А. Семенова ва бошқалар томонидан яратилган лойиҳалар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

С. ЙЎЛДОШЕВ,
бош инженер.

Тожиниса Очилова Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг сут — товар фермасида лаборантка бўлиб ишлайди. У бу ерда ўзининг харакатчан, билимдонлиги билан ҳурмат қозонган. Тожиниса сигирлардан соғиб олинган сутнинг доимо серқаймоқ бўлиши учун ҳаракат қилади. Суратда: Т. Очилова.

Ж. РАЗЗОҚОВ фотоси.

ПОЛИЗЧИЛАР ЮТУҒИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашаётган янгийўллик полизкорлар ишлаб чиқаришда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар полиз маҳсулотлари сотиш юзасидан берилган давлат планини 115 процентдан ошириб бажардилар. Тайёрлов пунктларига 14 минг тоннага яқин қовун-тарвуз етказиб берилди.

Полиз маҳсулотларини кўпайтиришда Свердлов номли, Калинин номли, «Коммунизм», Фрунзе номли «Партия XXI съезди» колхозлари катта ҳисса қўшмоқдалар. Бу хўжаликларда мажбурият ҳисобига маҳсулот топшириш қизғин кетяпти.

Янгийўллик полизчилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна камида 500 тонна маҳсулот топширишга бел боғладилар.

КОМБИНАТ САБЗАВОТКОРЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли «Халқобод» комбинатининг сабзавоткорлари маҳсулот тайёрлаш планини муддатидан илгари муваффақиятли бажардилар.

Комбинат ишчилари шаҳарликларга 6000 тоннага яқин сабзавот маҳсулотлари жўнатишди. Ҳар гектар ердан кўп ҳосил олишда комбинатнинг 1, 2, 4-бўлим ишчилари айниқса ғайрат кўрсатдилар.

Ҳали совхознинг далаларида ҳосил кўп. Ишчилар уни тез йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш юзасидан барча зарур чораларни амалга оширмоқдалар.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

● ГОРЬКИЙ. Автозаводнинг иккинчи йиғув цехи ва бош конвейери ишчи аёллари қаҳрамон Вьетнам учун 10 та «Волга» санитария машинасини беҳуд йиғиб беришга қарор қилдилар. Ваъда муддатидан илгари бажарилди. Завод хотин-қизлар совети адресига Совет хотин-қизлари Комитетининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Валентина Николаева-Терешковадан мактуб олинди. У курашаётган Вьетнамга амалий ёрдам кўрсатганликлари учун ватанпарвар аёлларга ташаккур изҳор этди. Суратда: «Волга» санитария машиналари ВДРга жўнатиш олдидан.

В. ВОЙТЕНКО фотоси, (ТАСС).

«ПОЛИТОТДЕЛ» ЛУБКОРЛАРИНИНГ ЮТУҒИ

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг аъзолари давлатга каноп пояси топшириш планини бажардилар. Давлат омборларига пландаги 28 минг 417 тонна ўрнига 28 минг 615 тонна каноп етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 190 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Қишлоқ хўжалик артели аъзолари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 2 минг тонна каноп етказиб беришга аҳд қилдилар.

КАСБГА МЕҲР

Орзи ота Бойжиматов ўз касбини жон-дилидан севади. Ёши 70 га яқинлашиб қолган бўлса ҳам доим яйловда. Йил ўн икки ой мол боқиб, уларни семиртириш йўлида меҳнат қилади.

Орзи ота 20 йилдирки, Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозида молбоқар бўлиб ишлаб келяпти. Колхоз чорвачилигининг йил сайин юксалиб боришида Орзи отанинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Р. ОЧИЛОВ.

ЧОРВАЧИЛИК НЕГА ОҚСАЯПТИ?

Чорвачилик тўғрисида гап кетгудек бўлса, «Ленинизм» колхози раҳбарлари кўкрак керишади.

— Асл ишни кўрмоқчи бўлсангиз, бизнинг хўжаликка боринг, йил сайин маҳсулот етиштириш кўпаймоқда.

Аҳвол эса бутунлай бошқача. Мана эшитинг.

Колхоз чорвадорлари беш йилликнинг тўртинчи йилида давлатга 80 тонна сут, 48 тонна гўшт, 60 центнер жун топшириш мажбуриятини олганлар. Ваҳоланки, ҳозиргача 57 тонна сут топширилган. Гўшт топшириш плани атиги 57,1 процент қилиб бажарилган. 60 центнер ўрнига 11,5 центнер жун топширилган.

Хўш, бунинг сабаби нимада?

Биз яқинда колхоз фермасида бўлдик. Ферма мудири Тошпўлат Холиқуловни сут соғувчи Малика Анорбоевага кўрсатма бераётган пайтда учратдик.

— Кечқурун барвақтроқ келинг, тағин сигирлар соғилмай қолмасин.

— Сигирларнинг сут бериши оз, овора бўлганга арзимайди, — ранжиб жавоб берди сут соғувчи.

Биз Малика опани гапга тутдик.

— Кунига қанчадан сут соғиб оляпсиз?

— Нимасини сўрайсиз, менга 26 бош сигир бириктириб қўйилган. Ҳозир шундан бор-йўғи 17 боши сут беради. Улар ҳам қанчадан денг, икки-уч литрдан ошмайди.

Малика опанинг ранжиганича бор экан. Колхозда сигирларнинг зотини яхшилаш, бериладиган озуқалар хилини кўпайтириш тўғрисида ўйланмайди. Бу, сут миқдорининг камайиб кетишига сабаб бўляпти. Йил бошидан бери ҳар бош сигирдан 300—400 литрдан сут соғиб олинганини қандай баҳолаш мумкин?

Ўтган йили ҳам колхозда чорвачиликка панжа орасидан қаралгани учун ишлаб чиқариш планлари ўлда-жўлда қолиб кетди. Йил бўйи пландаги 129 тонна ўрнига атиги 94 тонна сўт етиштирилди. Ҳар бош сигирдан пландаги 850 ўрнига бор-йўғи 668 литрдан сут соғиб олинди.

Чорвачиликка механизацияни кенг жорий қилиш маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва таннархини арзонлаштиришнинг муҳим омили ҳисобланади. Лекин колхоз фермасидаги деярли ҳамма ишлар қўл кучи билан бажарилади. Бундан икки-уч йил олдин сотиб олинган ем-хашак ташувчи вагончалар ва суғориш аппаратлари занг босиб ётибди. Кўп куч ва вақтни талаб этадиган сут соғишни механизациялаш колхоз раҳбарларининг эсига ҳам келгани йўқ.

Шу сабабли маҳсулот етиштириш учун ортиқча маблағ сарфланяпти. Масалан, ўтган йили бир центнер сутнинг таннархи 27,4 сўмга тушган, 1 центнер гўшт етиштириш учун эса 125 сўм ўрнига 169 сўм сарфланган. Колхоз йиллик планни барча соҳалар бўйича бажармаганига қарамай, маҳсулот етиштириш учун 71 минг 692 сўм ўрнига 96, 3 минг сўм сарфланган.

Қишловга пухта тайёргарлик кўрилса, молларни қишдан соғлом ва бақувват чиқариш, маҳсулот етиштиришни қиш фаслида ҳам камайтирмаслик мумкин. Бироқ мазкур хўжаликда қишловга пухта тайёргарлик кўрилмаётир. Ўтган йили ҳам шундай бўлди. Бинолар вақтида ремонт қилинмади, мўлжалдагидан анча кам ем-хашак жамғарилди. Натижада моллар қиш совуғига чидаш беролмади. Бир йил ичида қўй-эчкилар 1620 бошга камайиб кетди. Хўжалик қўйчилигининг ўзидан 14 минг сўм зарар кўрди.

Афсуски, колхозда бу аччиқ сабоқлардан тегишли хулоса чиқарилган эмас. Ҳозирги пайтдаги мавжуд аҳвол буни исботлаб турибди. Ферма бинолари ҳалигача ремонтдан чиқарилмаган. Ем-хашак тайёрлаш пайсалга солиняпти. 90 гектар ердаги маккажўхори ва 100 гектар ердаги беда яхши парвариш қилинмади. Шу сабабли айни пайтгача колхозда 700 тонна ўрнига бор-йўғи 350 тонна дағал хашак тўпланган. 1100 тонна силос бостирилиши лозим бўлгани ҳолда бу соҳадаги пландинг аранг ярми ўринлатилган.

Колхозда чорва моллари зотини яхшилаш ва моллар туёғини кўпайтириш тўғрисида қайғурилмаяпти. Хўжаликдаги мавжуд 129 бош сигирнинг атиги 26 таси зотли ҳисобланади. Бундан уч йил олдин келтирилган 52 бош зотли молнинг деярли ярми нобуд бўлиб кетган.

Колхозда бузоқ ва қўзи олиш ҳам аянчли аҳволда. Пландаги 102 ўрнига 47 бош бузоқ, совлиқлардан 1500 бош қўзи олиниши планлаштирилган эди. Лекин 200 бош қўзи олинди.

Маълумки, йилдан йилга меҳнаткашларнинг чорва маҳсулотига бўлган талаб ва эҳтиёжлари ортиб бормоқда. Мана шундай бир шароитда жамоат чорвачилигини ривожлантиришга эътибор бермаётган колхоз раҳбарлари, чорвачилик мутахассислари бу ҳақда жиддий ўйлашлари лозим.

Ж. ОТАҚУЛОВ,
Т. ҚОСИМОВ.
Бўка райони.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ ЮЗ ЙИЛЛИГИГА

ВАРШАВА, 8 октябрь. (ТАСС). Польша Халқ республикасидаги кўп корхоналар Польша — Совет дўстлиги жамиятига коллектив аъзо бўлиб кирмоқдалар. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги арафасида коллектив аъзолар сони анча кўпайди ва ҳозирги пайтда 16 мингдан ҳам ошиб кетди.

Жамиятнинг бошланғич ташкилотларида ана шу шонли санани байрам қилишга бағишланган программани ҳозирданоқ амалга оширишга киришилди. Ленин санаси байрами программасига мувофиқ революцион ҳаракат ветеранлари билан, Совет фани ва маданияти арбоблари билан учрашувлар ўтказилади, жаҳон пролетариатининг йўлбошчисига бағишланган выставкалар ташкил этилади ҳамда фильмлар кўрсатилади.

УЛУҒ САНА ОЛДИДАН

БАҒДОД, 8 октябрь. (ТАСС). Ироқ жамоатчилиги В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига ғоят қизиқиб қарамоқда. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги яқинлашиб қолганлиги муносабати билан «Багдад обсервер» газетаси Лениннинг синглиси А. И. Ульянова-Елизарованинг эсдаликларидан иборат мақолани босиб чиқарди. В. И. Лениннинг Кремлдаги иш кабинетида олинган фотосурати ҳам босиб чиқарилди.

Ҳафталик «Саут ал -фаллох» газетаси «Лениннинг кооператив плани амалда» сарлавҳали мақоласида кооперативларни ташкил этишнинг ленинча принципларини батафсил баён қилади.

БРАТИСЛАВА КОММУНИСТЛАРИ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

БРАТИСЛАВА, 8 октябрь. (ТАСС). Бу ерда Словакия Компартияси Братислава шаҳар ташкилоти партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети сентябрь пленуми ва Словакия Компартияси Марказий Комитети Октябрь пленумининг якунларига бағишланди. Словакия Компартияси Братислава шаҳар комитетининг биринчи секретари Я. Яник доклад қилди.

Йиғилишда қабул қилинган резолюцияда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Братислава партия активи йиғилиши Чехословакия Компартияси Марказий Комитети ва Словакия Компартияси Марказий Комитети пленумларининг якунларини тамомила қўллаб-қувватлайди ва Чехословакия Компартияси Марказий Комитети ҳамда Словакия Компартияси Марказий Комитетининг партия учун зарарли бўлган ўнг оппортунистик, антисоциалистик ва антисовет оқимларни бартараф қилишда ўтказиб келаётган принципиал марксча-ленинча йўлини маъқуллайди. Ана шу оқимлар партияни ва бутун жамиятни социалистик ҳамда интернационал позициялардан четга чиқаришга уринган эдилар.

Биз дейилади резолюцияда, ўз фаолияти билан партиямиз ва жамиятимиздаги соғлом кучлар сафини бузган барча кишиларни партия ва давлат лавозимларидан чиқариб юборилишини маъқуллаганлигимизни билдирамиз.

ТАМИЛИ ТИЛИДА ЛЕНИН ТЎҒРИСИДАГИ КИТОБ НАШР ЭТИЛДИ

ДЕҲЛИ, 8 октябрь. (ТАСС). Мадорасда «Ленин — мазлумлар йўлбошчиси» деган китоб тамили тилида нашр этилди. Расмлар билан чиройли қилиб безатилган 400 дан ортиқ саҳифали бу китоб В. И. Лениннинг революцион ва давлат фаолиятини тасвирлайди. Китоб меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси тўғрисида тамили тилида нашр этилган энг йирик асардир.

ЛАС ВЕГАСДАГИ ҒАЛАЁНЛАР

НЬЮ-ЙОРК. 8 октябрь (ТАСС) Лас Вегасда ирқий ғалаёнлар давом этмоқда. Шаҳарда фавқулодда ҳолат эълон қилинди ва комендантлик соати жорий этилди. Полициянинг кучайтирилган отрядлари кўчаларда соқчилик қилиб юрибди, миллий гвардиянинг шаҳар остоналарига жойлаштирилган қўшинлари жангга шай қилиб қўйилди.

Шаҳарда ёнғин чиқмоқда ва ўқ овозлари эшитилмоқда. Полиция якшанба кунидан буён негр аҳолиси ўртасида кўп кишини қамоққа олмоқда. Ғалаёнлар бошлаганидан буён ўтган уч кун ичида икки юздан ортиқ киши турмага ташланди. Негрлар билан полиция ўртасида бўлган тўқнашувлар натижасида 50 киши ярадор бўлди, бир киши ўлди.

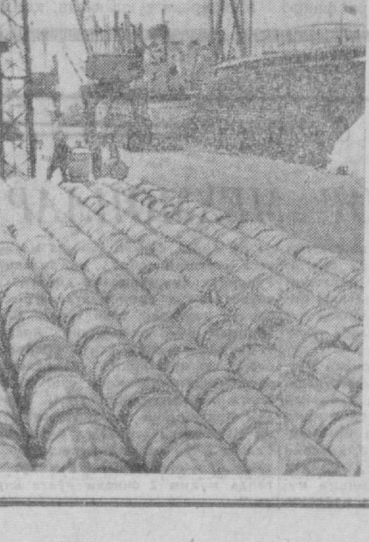

● ЛАТИШ халқи катта байрамга ҳозирланмоқда. 13 октябрда республика пойтахти Риганинг немис-фашист босқинчиларидан озод қилинган кунга 25 йил тўлади. Рига шаҳри урушдан кейинги ўтган давр ичида беқиёс даражада ўсди ва янада гўзаллашди. Суратда: Рига денгиз порти. Бу ердан мамлакатимизнинг турли томонларига ва чет элларга кўплаб балиқ ва бошқа хўжалик моллари жўнатилади.

Е. ФАДЕЕВ ва В. НИКОЛАЕВ фотоси, (ТАСС).

Ёзувчи ЖУМАНИЕЗ ШАРИПОВ китобхонлар ўртасида ўзининг «Саодат» повести, «Елқинли шеърлар» тўплами, «Максим Горький», «Хоразм» каби поэмалари билан кенг танилган адибдир. Муаллифнинг «Хоразм» тарихий романининг биринчи китоби ҳам ўқувчиларга манзур бўлган эди. Яқинда у мазкур романнинг иккинчи китобини ёзиб тугатди. Қуйида ана шу асардан парча ўқийсиз.

ХОРАЗМ

1920 йил, 2 февраль. Хоразм халқини асрлар бўйи эзиб келган хонлик сулоласи мангу барбод этилди. Хоразмнинг сўнгги хони Саид Абдуллахон тахтдан йиқитилди, унинг суянган тоғи Жунаидхон чет элга қочиб кетди. Инқилоб қуёши булутлар орасидан чиқиб, кенг, гўзал воҳага нур соча бошлади. Хоразм хонларининг қароргоҳи Кўҳна арк тепасида озодлик байроғи — Хоразм халқ шўролар жумҳуриятининг қизил байроғи ҳилпирамоқда.

Кўп ўтмай чўл бўриси Жунаидхон инглиз жаҳонгирларидан мадад олиб, чет элдан келиб, Қорақум саҳросида қароргоҳ қурди, ёвуз ниятларини амалга оширмоқ учун тадбирлар кўра бошлади. У яна Хоразмда хонликни тикламоқчи, ўзи яна ҳокими мутлоқ бўлмоқчи, халқни яна ўз сиртмоғига тортмоқчи. У Саид Абдуллахоннинг жияни Матчон тўрани ўз олдига чақириб топшириқлар берарди:

— Тўра, хуфя йўллар билан Хивага бориб, хон тарафдорларини йиғинг, халқни большовойларга қарши қўйиш учун бутун чораларни кўринг, мана бу хатни Саид Абдулла жанобларига беринг, — деб унга бир қоғозни узатди.

Матчон тўра «ажаб бўлгай» деб ўрнидан турди ва кетишга тайёрлик кўриб, жулдир-жулдир чўпон кийимини кийиб, Жунаидхон берган хатни чориқнинг ичига солди. Агар бирортаси ушласа, «қумда боқиб юрган қўйларимни босмачилар олиб кетишди, арз учун Хивага, ҳукумат олдига бораётирман» демоқчи бўлди.

У бир неча кун йўл босиб, тонг отмасдан бурун Хива остонасига етиб келди. Муаззинлар ҳали кишиларни намозга чақирмаган, ғира-шира пайт, хўрозлар қичқириб турибди. У шаҳар дарвозалари очиқ бўлса ҳам бирортаси ушламасин, деб қалъа орқасидаги мозорларни босиб, қўрғоннинг бузилган жойини топиб шаҳар ичига кирди ва тўппа-тўғри тоғаси собиқ хон Саид Абдулла тўранинг ҳовлисига борди. Дарвозани секин қоқди, кўзи ҳамон ён-атрофига қарарди. Дарвозабон аста дарвозани очди ва Матчон тўрани дарҳол танади. Дарвозабон хўжасини чақириш учун ичкарига кириб кетди, даҳлизда йўталиб, аксириб юрган Саид Абдулла тўрага «меҳмонлар галди» дегач, у долонга чиқди.

— Доижон[1], салом, кўрар кунимиз бор экан, — деб Матчон тўра Саид Абдуллани қучоқлади.

— Сизни қалъада ҳеч ким кўрмадими? — сўради Саид Абдулла тўра.

— Йўқ, хотиржам бўлаверинг. Собиқ хоннинг ҳовлиси. Нурловой илгари қандай бўлса шундай сақланган, ҳашам ва гўзаллигида Нурлевойдан қолишмайди. Данғиллама бино, катта дарвозасининг икки томондаги баланд кунгиралар қад кўтариб турибди, ҳовлининг орқасида бир неча таноб келадиган боғ. Ичкари, ташқари ҳовлиларда чиройли хоналар бор.

Хоразм ҳукумати Саид Абдуллахонни тахтдан воз кечиб, Совет ҳукуматига сиғингани учун унга тегмай, ўз тирикчилигини ўтказишга руҳсат берганди. Мана ҳозир у бир хизматкорига сарпо олиб келиш ҳақида буйруқ берди. Шу замониёқ амр вожиб бўлиб хизматкор Матчон тўрага этик, чопонлар олиб келди.

— Жиян, тўппа-тўғри ҳукумат олдига бор, афв сўра, ола-поснрдида қўрқиб қочган эдим, дегин.

— Бу ҳақда ўйлашиб кўрамиз, сизга хон оға салом айтди, мана шу омонатни менга берганди, — деб унга хатни узатди.

Саид Абдулла тўра ўз хонасига кириб, кўзойнак тақиб Жунаидхоннинг хатини ўқий бошлади:

«Муҳтарам иззатлу, ҳурматлу Баҳодирхон ибн ҳақон Саид Абдуллахон...» деб бошланган мазкур хат узундан — узоқ эди, унда ҳар қандай йўллар билан бўлса ҳам хонликни яна тиклаш, Саид Абдулла тўрани яна тахтга ўтказиш, бунинг учун қандай ёрдам керак бўлса, бажаражагини ёзганди.

Саид Абдулла тўра хатни ўқиб бўлгач, эзиб қўйган бир коса тарякни шимириб ичди, унинг кайфи билан хаёл суриб кетди: «Кўҳна арк, уламо, вазир — вузора, аъёнлар тўпланган, оқ кигизга ўтказилиб уни тахтга кўтаришяпти. Қозикалон ҳаммага қарата: «Бугундан эътиборан хонимиз яна Саид Абдулла тўра бўлди», деб хон либосини кийгизиб фотиҳага қўл очган, Жунаидхон эса унинг олдида хизмат қилиб турибди, мана, элда катта тўй-томоша...» Саид Абдулла юмилиб кетган кўзини сал очди-ю, яна юмди, яна хаёллар сура кетди. Шу вақтда бир оз мизғиб олган Матчон тўра унинг олдига кириб:

— Хатни ўқидингизми? — деб сўраганди, Саид Абдулла тўра кўзини сал очди:

— Ўқидим, жиян, дим яхши гаплар, лекин оқибати қандай бўларкин?

— Сиз хотиржам ўтириб хазин[2]гизни қилаверинг. Пул билан ёрдам берсангиз бас, мен ёзган хатларга қўл қўйсангиз бўлди, қолганини ўзим қиламан.

***

Матчон тўра ўз қариндошларини кўриш истагида Ибодулла тўра, Матюсуф тўра, Матриза тўраникига борди, улар тўрани яхши қарши олдилар. Палов-чалов, гўммалар пишириб, олдига совға-салом ҳам қўйишди. У Жунаидхоннинг режаларини, хон авлодларига муфассал айтиб берди.

Мана, ҳозир у Матриза тўранинг уйида йиғилганларга қараб ваъз қилмоқда:

— Хоразмда хон бўлмаслиги намозни имомсиз ўқигандай гап, эл бошсиз бўлса қуруқ гавданинг на фойдаси бор? Оёқланглар устимизда ҳоким бўлиб ўтирсинми? Аслзодалар, ҳолимиз ҳароб-ку!

Матчон тўранинг бу сўзлари ўтирганларни ўйлантириб қўйяр, кўплари уни қўллаб-қувватларди.

— Матчон тўра тўғри айтаётир, кофирлар юртимизни бузмоқда, молу дунёмизни олишиб, кўппа-кундузи ўғирлик қилишмоқда, бунга чидаб бўлмайди! — деди Ибодулла тўра бангидан қизариб кетган кўзини уқалаб.

— Халқни йўлдан чиқаришмоқда, — дин-шароитга иснод келтирмоқдалар, — деди Иноқ тўра куйиб-пишиб.

Халқ ичида нуфузи кетган оғаинни тўралар, беклар шу тобда Матчон тўрани ўзларига раҳнамо, деб билдилар. Уларнинг бари инқилобдан норози, Хоразм иштирокиюн фирқасини, ёшлар бирлигини ич-ичидан ёмон кўрганлари учун дард-аламларини тўкиб ташлади лар.

— Олижаноб тўралар, беклар бир иложини қилмасак бўлмас, Саид Абдуллани яна хон қилиб кўтариш керак. Ҳамма шунга ёрдам берсин, — деб сўзига якун ясаган Матчон тўранинг таклифига тўралар рози бўлишди.

Матчон тўра қишлоқма-қишлоқ шаҳарма-шаҳар пинҳона юриб, собиқ хон тарафдорлари билан алоқасини мустаҳкамлади. У билан бирга бўлган Мадрайим қора тўранинг айтган ҳамма сўзларини бажарар, бирор хат ёзиб берса ўрнича Хивага қозикалон, муфти, охунларга элтиб берарди.

«Кўп ерларда хон тарафдорлари бор» деб ёзилган хатлардан собиқ хон Саид Абдулла тўра хурсанд. Гоҳ махфий равишда, гоҳ очиқчасига шўролар ҳукуматидан, партиядан норози бўлганларнинг йиғилишлари бўлиб турди. Қора гуруҳларга айниқса маориф нозирининг 1920 йил, еттинчи июлдаги 171-буйруғи катта дастак бўлди.

— Қаранг, маориф нозири Мулла Бекжон нималарни ёзибди? — деб аълам қозикалонга ўқиб берди:

«...Қўвумлардаги бўлгон етти-ўн бир ёшга чиққан ўғил ва қизларни неча эрканликларини ва ота-оналарининг ҳозирда муазиндор бўлиб турган муазинларини аниқлаб, рўйхат этиб... оқсоқоллар маориф нозирига ўн кун ичида топширмоққа мажбурдирлар, акс ҳолда хилоф этган кишилар Бош инқилоб жазо маҳкамасига топшириладур»[3].

— Эҳа, ўғил-қизларни рўйхатга олишармиш... Нима гап, ўғилларни бачча, қизларни канизак қилмоқчиларми кофирлар?-- деб ғазаб билан гапирди қозикалон.

— Балки шундоқдур, — деб аълам унга қўшилди.

Кўп ўтмай бутун ўлкада ғулғула бошланиб кетди.

— Фарзандларимизни бачча, қизларимизни канизак қилишармиш.

— Илгари хонда ҳарамхона бўлса, энди нозирларда ҳам бўлармиш.

— Фарзандларимиз диндан чиқармиш, — деган овозалар тарқалди. Қишлоқ ва шаҳарлардаги маориф ходимларини тутиб жазоладилар.

— Ур кофирни!

— Беимонни ўлдир! — дейишди.

Яқин қишлоқ — қалъадан Хивага мулла, сўфи, оқсоқоллар отаравада, эшакда, пиёда келишиб Мадаминхон мадрасасига йиғила бордилар.

— Охир замон бўлди!

— Дажжол келди! — деган товушлар шаҳарни бирпасда қоплади.

Матчон тўра гоҳ Саид Абдулла тўра олдига борар, гоҳ қозикалон билан сўзлашарди. Мазкур буйруқ унга айни муддао, қўзғолон учун бир ишорат, ўқ-дори турган омборга гугурт чақиб ташлаш билан баробар бўлди. Тўра ўз одамлари орқали:

— Мусулмонлар, жумлаи мўмин! Ҳаммангиз Мадаминхон мадрасасига йиғилинглар! — деб жар солдиртирди.

Мадаминхон мадрасасига собиқ хон Саид Абдулла тўранинг ўғиллари: Тилла тўра, Саъдулла тўра, Саид тўралар. укалари: Муҳаммадёр тўра, Муҳаммад Юсуф тўра, амакилари Муҳаммадризо тўра, Саидқодир тўралар, қариндоши Абдулла тўра, собиқ хон маслаҳатчиси Абдураҳимбой Баққолов, Хиванинг катта руҳонийлари: Қози Ҳикматулла Султонмурод ўғли, Ибодулла хўжа Ҳожихўжа ўғли, Одамохун Ортиқ ўғли ва бошқалар келавердилар.

— Маориф нозирининг буйруғи ман этилсин! Нозир ғизол қилинсин!

— Янги мактаблар беркитилсин!

— Диний мактабларга ривож берилсин! — деб талаблар қўйиб, уларни ҳукуматга етказиш учун машҳур уламолардан вакиллар сайланди. Вакиллар ёзма талабларини қўлларида ушлаб, Нурливойга Нозирлар шўроси томон равона бўлдилар. Нозирлар шўросининг раиси Полёзҳожи уларни қабул қиларкан, бошини қуйи солиб, сўзларини тингларди.

— Ҳожи бува, биз сизни яхши биламиз, — дин-шариатни оёқ ости қилишга йўл қўймайдиган азиз одамсиз, сиз Муҳаммаднинг умматисиз...

— Алҳамдулилло, мусулмонмиз, илоҳо иллобло, Муҳаммадул расулолло, — деб Полёзҳожи дарҳол калима келтирди.

— Шундоғ бўлгач, дин аҳлларининг талабларини бажаришингизга ишончимиз комил, — дейишди вакиллар.

— Қандай талаблар экан!

— Бари мана шу қоғозда ёзилган, — деб талабномани узатишди.

Раис ҳали ўқиб чиққанича йўқ эди.

— Талабимиз қатъий, — деди вакиллар бир оҳангда, — агар улар қабул қилинмаса, Мадаминхон мадрасасида йиғилган халойиққа айтамиз, оқибати ёмон бўлиб, жонингиз хавф остида қолур, — деди.

— Нозирлар шўроси мажлисини чақирсак талабларни муҳокама қилсак, — деди раис секингина уларга қараб.

— Биз сизга тушимизни айтаётганимиз йўқ. Ҳожи бува, тақдири ҳаётимизни ўйланг, қил устида турибсиз, — деди бир вакил.

Полёзҳожи шу тобда, қўзғолончиларга ён босмаса, кети чигаллашишини билиб, ноилож маориф нозирининг еттинчи июлда чиқарган 171-сонли буйруғини бекор қилди. Мулла Бекжонни нозирликдан бўшатиш ҳақидаги фармонга қўл қўйди. Масъул саркотиб фаромондан бир нусхасини вакилларга бераркан, вакиллар яна янги талабни қўйдилар:

— Мулла Бекжонни Мадаминхон мадрасасида тўпланган халқ ихтиёрига берилсин!

Бу талаб Полёзҳожини чўчитиб қўйди. Собиқ нозирни қўзғолончилар қўлига топширса тошбўрон қилиб, тилка-пора этишлари мумкинлигини ўйлаган раис Мулла Бекжонни қутқариб қолиш учун йўл топди, айбни бошқалар бўйнига юклади.

Полиёзҳожининг гапларидан кейин вакиллар индамай, муҳр босилган ҳужжатни қўлларига олиб, Мадаминхон мадрасасига бориб бўлган воқеани айтиб бердилар.

— Жанобн олийлар, ҳурматли тақсирлар! Биз ғалаба қозондик, маориф нозирининг буйруғи бекор қилинди, маориф нозири мағрул қилинди, мана фармон!

(Давоми 4-бетда).

1. Тоға.

2. Роҳат, кайф-сафо, маза қилмоқ маъносида.

3. Бу буйруқнинг асли Хива музейида сақланмоқда.

Хушхабарлар, янгиликлар

УЧ ЯНГИ ДОРИХОНА

Тошкентдаги Стародубцев кўчасида ҳозирги замон жиҳозлари билан таъминланган дорихона очилди. У янги турар-жой биносининг биринчи қаватига жойлашган. Бу ердаги қулай, ихчам ва чиройли мебелларни «Ватан» фирмаси ясаб берди. Ўлчов асбоблари эса Болгариядан келтирилган. Тез бузилиб қоладиган дориларни сақлаш учун эса совутиш хонаси бор.

Ҳамза районида ҳам икки янги дорихона аҳолига хизмат кўрсата бошлади.

Ўзбекистонда биринчи касалхоналараро дорихона ҳам очилиш арафасида.

35-МАВСУМ

Максим Горький номли театр коллективи яқинда Сибирь шаҳарлари бўйлаб сафардан қайтиб келди. Театрнинг ижодий коллективи узоқ Россиядаги қардошларимизга бир неча спектакль кўрсатдилар. Бу спектакллар томошабинларга манзур бўлди.

Яқинда бу театр ўзининг 35-мавсумини бошлайди. Тошкентликлар бу йилги мавсумда биринчи марта Н. Гоголнинг «Ревизор» комедиясини кўришга муяссар бўладилар.

Ўлкамизга олтин куз келди. Колхоз боғлари, узумзорларидаги ноз-неъматларни йиғиб-териб олиш ишлари давом этяпти. Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхози боғларида ҳам олма узиш қизғин кетяпти. Етиштирилган мўл ҳосилни тез йиғиштириб олиш учун ҳаракат қилаётган соҳибкорларда тиним йўқ. Уларнинг ғайрат кўрсатиб ишлаётганликлари туфайли ҳар куни шаҳарликларга юзлаб тонна олма жўнатилмоқда.

Шамсутдин Алимардонов бошлиқ бригадада иш қизғин олиб борилятти. Бригада ҳозиргача давлатга 100 тонна ўрнига 180 тоннадан ошириб олма етказиб берди. Суратларда: (чапда) бригада аъзолари олмани саралашмоқдалар. (Ўнгда) Мастура Бўтанбоева, Меҳри Жалолова ва Ҳамида Ҳакимовалар олма узмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

ХОРАЗМ

(Боши 3-бетда)

Уламо, руҳонийлар хурсанд, юзларида мағрурлик аломатлари пайдо бўлиб, бир-бирларига қараб «худога шукур» дедилар.

Минбарга бирин-кетин салла ўраганлар чиқа бошлади. Ана Иброҳим охун минбарда:

— Мусулмонлар дин-шариат йўлидан чиқиб, кофирларга қўшилиб кетдилар, элу юртдан барака қочди, охир замонанинг ўзи бу! Полвонга ўхшашлар рўза тутиш нарида турсин, бошқаларни диндан чиқармоқда! Бири Иштирокиюн, бири ёшлар бирлиги бўлиб халқни оздирмоқда. Халойиқ! Уларни жазолаш керак!

Қозикалон қори Ҳикматулла қози узундан-узоқ ваъз қилиб, сўзининг охирида:

— Дўзоҳи бўлмайин десанг, кофирларни ўлдир, жаннатга кирамап десанг, даҳрийларни тошбўрон қил! — деб хитоб қилди.

Уни қўлтиғидан ушлаб минбардан туширдилар. Бу йиғиннинг ташкилотчиларидан бири Саиджон қори охун:

— Биз шўролар ҳукуматини танимаймиз, — деб бақирди. Муҳамадниёз муфти эса:

— Динсизларни ўлдирган ғозий, ўлган шаҳид, — деб фатво берди.

Матчон тўра собиқ хоннинг маслаҳатгўйи Абдураҳимбой Баққолов ёнига келиб нималарнидир ўргатгач, у:

— Хоразмга хон керак! — деб овозининг борича қичқириб юборди.

Бирин-кетин Обидхўжа Ҳожихўжа ўғли, Муҳаммад эшон охунлар халқни исёнга чақирди.

— Хон керак! Хоразмга хон керак!

— Мамлакатда хонлик тиклансин! — деб ҳайқира бошладилар.

Муҳаммадёр тўранинг ўғли Носир тўра эса қўлига тўппонча олиб:

— Иблисларни қурол кучи билан тугатишдан бошқа чора йўқ! — деб нидо қилди.

Матчон тўра йиғиннинг боришидан хурсанд, ҳамма гаплар унинг кўнглига мойдай ёқмоқда, — нотиқларнинг ваъзлари Хоразмда шўро ҳукуматини йўқ қилишга қаратилган.

Минбарга бири чиқиб, бири тушар, разил гаплар, иғво-уйдирмалар айтилмоқда эди. Қора гуруҳлар макони Мадаминхон мадрасасидан бутун тарафга фисқи-фужур, бўҳтон, аксилинқилобий сўзлар таралмоқда.

* * *

Булардан огоҳ бўлаётган Марказком фирқа ва комсомол аъзоларининг шошилинч мажлисини чақириб, аксилинқилобчиларнинг ҳаракатига қарши фавқулодда чоралар кўриб, шайланиб туриш ҳақида кўрсатмалр берди.

Полвон, Собир ака, Иван Гавриловичлар инқилобнинг тақдирини ўйлаб, қора гуруҳларни мажақлаб ташлаш ҳақида ўз фикрларини айтдилар. Рўзмат Юсупов, Аҳмад Маҳмудов, Пўлат Матчоновлар комсомоллардан ташкил топган кўнгилли отрядларни кўрикдан ўтказишди.

Бу вақтда Мадаминхон мадрасасига йиғилганларнинг сони орта борди, Хиванинг куллий уламо, охун-муфтилари, домла-имом, оқсоқоллари томонидан алданган халқ чайқалиб-тўлқинланиб турарди. Қисқа, лекин қонталаб шиорлар Мадаминхон мадрасасини қоплаб олди.

Шу вақтда Мадаминхон мадрасасига собиқ хон Саид Абдулла тўранинг ўзи келиб қолди. Уни Матчон тўра, хон авлодлари ва бошқа мулозимлар иззат-ҳурмат билан минбарга олиб чиқдилар. Мадрасада тўпланганлар «дув» этиб ўринларидан туриб, эгилиб таъзим қилишди.

Собиқ хон минбарда виқор билан туриб, ўзига содиқ бўлган халқни дин-шариатни сақлашга даъват қилиб, исён-ғалаёнга чорлади:

— Қўлларингда милтиқ борми, қилич борми, болта-чўқморми, пичоқ-ханжарми барини ишга солинглар, менинг содиқ фарзандларим! — Халойиқ! — деб бирдан қўлини кўтарди собиқ хон, — барча жим, унга тикилган, — менга сардоримиз Жунаидхон хат йўллабди, «Большовойларни ҳайданг, лашкарим билан сизга кўмакка бораман дин-шариатни тиклаймиз, ота-оналаримиздан қолган одатларга амал қилиб туркий халқлар тотув яшаймиз» — депти. Баҳодиримизнинг хатини жияним Матчон тўра сизларга ўқиб беради,—дегач Матчон тўра минбарга, Саид Абдулла тўра ёнига чиқиб, чор атрофга қараб таъзим қилди.

Тўпланганларнинг: «Тўралар тўраси Матчон тўрани кўринг», «Матчон тўранинг ўзи ғалибди» деган овозаси гуриллади. У Жунаидхондан келган хатни қироат билан ўқий бошлади. Тўранинг ипак чопони тагидаги камзули устида маузер кўриниб турарди. Матчон тўра ўша оқ юзли, саловатли, қирқдан сал ошган, чиройли кийинган тўра. У бироз орикълаб, юзларида ажинлар пайдо бўлса-да, ҳали ҳам навқирон. У хатни ўқиб бўлгач, халққа қараб:

— Олижаноб тўралар, ҳурматли уламолар, азиз мусулмонлар! Биз билан ислом лашкари бирга. Баҳодир сардоримиз Жунаидхон Хива халқига салом айт, деди. Мен сизларга у кишининг омонатини топширдим, улуғ зотнинг саломатликлари худога шукур яхши, навкар, қурол-аслаҳа кўп. Сардоримиз: «Хоразмнинг хони фақат Саид Абдулла тўра бўлсин» дедилар. Ҳа, Саид Абдулла тўра яна хон бўлсин! Ҳаммамизнинг орзуимиз шу! Шариат биз билан, пайғамбаримиз бизни қўллайди, парвардигори олам бизга ҳиммат қилади. — деди.

Минбардан тушган эди, ҳамма:

— Саид Абдулла хон бўлсин! — деб қичқирди.

Охун эшон:

— Матчон тўра вазири бузрук бўлсин! — деганида йиғилганлар шу сўзларни такрорлади.

Энг охирида қозикалон Ҳикматулла қози фатвога қўл очиб:

— Ўлдирганлар ғози, ўлганлар шаҳид, кофир ўғлингизни ўлдирсангиз ҳам ғозисиз. Худо сизларга ҳамроҳ бўлсин, пайғамбар ёрийқасин, олинглар, олдирманглар, омин! — деб муқаддас жанг-ғазовотга чақирди. Ҳамма «Омин!» дея қўлларини юзларига суртишди. Кимнинг қўлида нима бўлса, эски милтиқми, қайрилма қиличми, таёқми, ўшани кўтариб мадрасадан чиқиб Нурливой томонга йўл олди.

* * *

Қора гуруҳларнинг разил ниятларини билган коммунистлар, комсомоллар қўлларида қизил байроқлар кўтариб, Нурливой томонга борадиган йўлларни, шу жумладан Ота дарвозасини ишғол қилдилар. Унинг икки томонини эгаллаб, саф тортиб, исёнчиларни кутиб турдилар. Бу ерда довюрак Рўзмат Юсупов, Аҳмад Маҳмудов, Жуманиёз Қаландаров, Машариф Қориев, Пўлат Матчонов, Карим Болтаевлар қаҳрамонларча кўкрак кериб туришарди.

Мана, иккинчи комсомол отряди — жўшқин юракли Давлат Ризаев, Ёқуб Девонов, Вайс Раҳимийлар бош бўлган ҳолда етиб келди. Бир оздан кейин сиёсий идора бошлиғи Ҳамза Мусаев, Ёшлар бирлигининг бўлим бошлиқлари: Салим Галиуллин, Бекжонлар қоровул рота билан келиб Ота дарвозасининг орқасидан ўтиб, Мадаминхон мадрасасини қуршаб олиш тараддудида турибди.

Кўча-куйни, тим-бостирмани тўлдириб келаётган исёнчилар:

— Оллоҳу акбар! Оллоҳу акбар!!!

— «Ур-ҳо, ур!», «Ур-ҳо, ур!» — деб Ота дарвозасига яқинлашмоқда.

— Тўхтанг! Дарвозага яқинлашманг! — деди комсомоллардан бири олдинга чиқиб.

Шу вақтда Носир тўра тўппончасини чиқариб:

— Кофирни ўлдир! — деб комсомолга қараб ўқ отди, у «гуп» этиб йиқилди.

— Халойиқ, бекорга қон тўкманг, сизни алдашган, — деди дарвоза томи устида турган коммунистлардан бири.

— От, ўша кофирга сотилганни, — деб Матчон тўра маузерини олиб, товуш келган томонга ўқ узди.

Дарвозани эгаллаб, мудофаа қилиб турган коммунист ва комсомоллар отилган ўқларга тезда жавоб бермадилар ва қаттиқ овоз билан:

— Кетингизга қайтинг, хонлар замони ўтди! — дейишди.

Оломоннинг раҳбарлари уламо, руҳоний, тўра — беклар бунга парво қилмас, аксинча исёнчиларни олдинга чорларди.

— Тўхтаманг! Илгари босинг! деб қичқиришарди.

Мадаминхон билан Ота дарвоза олдидаги жойлар одамлар билан лиқ тўла, оёқ қўядиган жой йўқ, итариб-итариб келаётганлар худди йиртқичлар подасига ўхшар. Исёнчилар ҳамон:

— Ғазавот!

— Ўлдирган ғозий!

— Ўлган шаҳид!

— Ўғлинг ҳам большовой бўлса ўлдир!! — деган товушлар усти бекик кўча-бостирмаларни титратмоқда. Бирини итариб, бирини босиб келаётган оломон коммунист — комсомолларни пачоқлаб ташламоқчи, ер билан яксон қилмоқчи.

Дарвозани қўриқловчи азаматлар уларнинг кўп бўлишидан чўчимади, улар осмонга қараб ўқ уздилар, боши гангиган оломон бир чўчиб олди, яна ҳуружга минди. Денгиздай чайқалиб келаётган исёнчилар тўлқини Ота дарвозадан ўтиб кетаёзди.

Шу вақтда отларини чоптириб, қилич ўйнатиб қизил аскарлар Ота дарвоза томон кела бердилар.

— Ана Полвон ботир!

— Полвон ботир галаётир! — садолари чор атрофга бир зумда ёқ ёйилди.

Исёнчилар қутуриб, ҳайқириб турган бир пайтда Полвонларнинг келиб қолиши дарвозани қўриқловчиларни рағбатлантирди. От туёқларининг «тақир-туқури»ни эшитган оломон боши «тақ» этиб тўхтади. «Полвон ботир галаётир!» деган товушга ишонмаган Матчон тўра дарвоза томонига қаради-да, отлиқларни кўриб, ўзини йўқотиб қўйди.

Оломон саросимага тушди. «Қоч!», «Орқангга қайт!», «Қоч, бўлмаса ўласан!» дейишиб бир-бирини итариб, босиб, чор атрофга қочишди, «ўлдирсанг ғози», «ўлсанг шаҳид» деганларнинг дами ичига тушди. Улар ўзларини пана жойга олиб, от туёқлари тагида қолиб кетмасликнинг ҳаракатида. Кўпи ён-атрофдаги боши берк кўчаларга, чорсувдаги дўконларга ташланди. Мадаминхон мадрасаси ичига яширинди, довдираганлар отлиқларга йўл бериш учун бир-бирини итаришиб четга чиқиб туришди.

Отлиқлар олдинда девдай кўк отни чоптириб қаҳрамонлар қаҳрамони шерсифат Полвон келаётир, унинг ёнида азамат ўртоқлари, орқасида кўнгилли қизил аскарлар. Ота дарвозани мудофаа қилиб турганлар отлиқлар кетидан Мадаминхон мадрасаси томон юра кетдилар.

Қора гуруҳларнинг исёни бостирилди. Хоразм инқилоб жазо маҳкамасининг 1920 йил, ўн иккинчи июлда чиқарган қарорига, биноан фитнанинг бош раҳбарлари жазоланди, собиқ хон Саид Абдулла тўра ва унинг қариндошлари Жумҳурият тупроғидан сургун қилинди. Матчон тўра эса Жунаид томон қочиб кетди.

ИШЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Тошкентдаги булка-кондитер комбинати коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, тўққиз ойлик топшириқни муваффақиятли адо этди. Планга қўшимча равишда 80 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинди.

Корхона маъмурияти, касаба союз комитети ишчиларнинг меҳнатдан сўнг намунали дам олишларини таъминлаётгани учун ҳам мана шундай муваффақиятлар қўлга киритиляпти. Ўтган ойлар мобайнида 200 га яқин ишчи ўз меҳнат отпускаларини мамлакатимиз ва республикамизнинг турли дам олиш уйлари ҳамда санаторийларда ўтказди. Кўпчилик «Ёшлик» поездида РСФСР шаҳарлари бўйлаб саёҳат қилди.

Чет элларга сафар қилиш истагини билдирганлар учун ҳам барча шароит яратиб берилган. Тўхтамурод Маҳмудов ўз оиласи билан Польшада. Хайрулла Шоисломов эса Германия Демократик Республикасида бўлдилар. Умуман 40 дан ортиқ ишчи социалистик мамлакатларда бўлиб, қардошларимиз эришаётган муваффақиятларни ўз кўзлари билан кўриб қайтдилар.

Бу ерда фақат ишчиларгагина эмас, уларнинг фарзандларига ҳам катта ғамхўрлик кўрсатиляпти. Ёзги каникуль даврида ишчиларнинг кўплаб ўғил-қизлари сўлим тоғ ёнбағирларида дам олдилар. Кичкинтойлар боғча ва яслиларда тарбия кўрмоқдалар.

Турмуш маданияти ошган сари кишиларнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳам ортиб боради. Комбинатда ҳар бир ишчининг эҳтиёжини қондириш тадбирларини кўряпти. Шу кунгача 50 дан ортиқ оила турар-жойлар билан таъминланди.

Ишчиларга кўрсатилаётган ғамхўрлик уларни янги-янги зафарлар сари руҳлантирмоқда. Ҳозирги кунда ҳамма бир жон-бир тан бўлиб, беш йиллик топшириғини муддатидан олдин адо этиш учун курашмоқда.

С. СУЛТОНОВ.

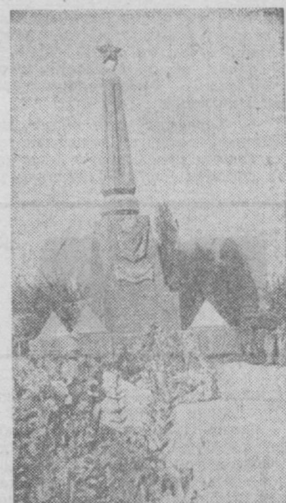

Бўка районидаги «Гулистон» колхози марказида Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ўрнатилган монумент қишлоқ аҳлининг зиёратгоҳ жойларидан бири бўлиб қолган. Бу ерга қишлоқнинг ёшу кексаси тез-тез келиб туришади. Монумент остонаси ҳар куни гуллар билан тўлади. Суратда: ёдгорликнинг умумий кўриниши.

Ф. Лутфуллаев фотоси.

ЗАВОД МАҲСУЛОТЛАРИ ЧЕТ ЭЛЛАРГА

Тошкент электротехника заводи ишчи-хизматчилари доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик байрамини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилишмоқда.

Корхона азаматлари ойлик, квартал маҳсулот тайёрлаш планларини ошириб адо этишаяпти. Айниқса, ишчилардан Т. Анорбоев, З. Салимов, Р. Дюмина, Л. Валетова кабилар меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлишмоқда. Улар нормани 130-160 процентдан бажаришаяпти.

— Цехимиз мамлакатимизда қурилаётган электр станциялари ва подстанциялар учун керакли бўлган анжомлар етказиб беряпти,—дейди 6-цех бошлиғи ўртоқ И. Сильченко.—Ҳозир биз Навоий, Тошкент, Жамбул, Кармановск, Беловск ГРЭСлари буюртмасини бажаряпмиз.

Бундан ташқари корхона ўз маҳсулотини қардош социалистик мамлакатлар — Руминия, Болгария, Монголия ва Кубага экспорт қилмоқда.

Яқинда эса Ҳиндистондан заказ олинди. Унда РТЗО шкафидан 67 тасини юбориш сўралган. Корхона ишчи-хизматчилари бу заказни графикда кўрсатилганидан олдин эгаларига етказиб беришга аҳд қилишди.

А. КИМ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.35 — Қишлоқ ёшлари клуби («Ёшлик» студияси), 19.15—Телеянгиликлар, 19.30 —«Пропагандист», 20.00 — Ўзбекистон композиторларининг янги асарлари, 20.50 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.55 — Телеянгиликлар, 21.10 — У Лениннинг шогирди эди (киноленинномa), 21.40 — Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари, 22.10 — «Бўстон» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Сибирда учрашув (ўзбек тилида ҳужжатли фильм), 19.45 — Қуёш бўсағасида (рус тилида телефильм).

19.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — «Аврора» матрослари (кинофильм).

Рус тилида: 20.10—Ўртоқ Берлин (ҳужжатли фильм), 21.10 — Опералардан парчалар, 21.50 — «Отелло» Дюлехазеда (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/X да Бой ила хизматчи, 11/X да Мария Стюарт.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Венгер ва Совет цирки артистларининг хайрлашув гастроллари.

КИНО

Узоқ Ғарбда — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 4-10 ва кеч 9-50 минутда).

Ҳар кеч ўнбирда — «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Тариэл Голуа — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ўғирланган дирижабль —«ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Ганга ва Жамна— НАВОИЙ номли (кундуз соат 1-20, ва 5-40 минутда).

ЎЗБЕККОНЦЕРТ
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
13 октябрь кеч соат 8 да
АФҒОНИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ КАТТА КОНЦЕРТИ

Программада Афғонистон халқ музикаси, қўшиқ ва рақслари.

Билетлар концерт зали кассасида ҳар куни кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ
институтнинг кечки бўлимига кирувчиларни тайёрлайдиган
8 ОЙЛИК КУРСГА
тўлиқ ўрта маълумотли кишиларни
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсига кирувчилар Тошкент тўқимачилик комбинатида ишлаб турган бўлишлари керак.

Комбинат тайёрлов курсида бепул ўқиш, бошқа шаҳардан келганларни ётоқхона билан таъминлайди.

Аризалар 20 октябргача қабул қилинади.

Кирувчиларда ректор номига ариза, етуклик аттестати, паспорт бўлиш керак.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 2-Виборг кўчаси, 5-уй, 8-хона. Телефон 5-92-35.

Тошкент шаҳрида ишлаш учун
УзГЭС ТРЕСТИНИНГ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН ИШЛАР БОШҚАРМАСИГА
қурилиш механизмлари ва дизеллар ремонти бўйича слесарлар, электромонтерлар, газ-электр пайвандчилар
КЕРАК

Ёлғиз кишилар прописка ва ётоқхона билан таъминланади.

Квартира умумий тартибда берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 22-уй, 3-қават, кадрлар бўлими.

ГРАЖДАН МУДОФААСИ ШТАБИГА
бош бухгалтер ва бухгалтер
КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Бородинская кўчаси, 45-уй (3, 4, 5-троллейбуслар, 1, 4, 41-автобусларнинг «Ассакинский кўчаси» бекати). Телефонлар: 330825, 332929.

СПОРТ

ҲУЖУМКОР МЕҲМОНЛАР

Олтилар турнирида қатнашаётган командаларнинг 8 октябрда бўлган қайта ўйинлари биринчи учрашувлардан бутунлай бошқача натижа билан тугади. Бу сафар меҳмонлар ҳужумкорлик билан ўйнаб ғалаба қозонишди.

«Пахтакор» ураллликлар билан бўлган ўйинни активлик билан бошлади. Ўйиннинг биринчи бўлими давомида майдон эгаларини ҳимояланишга мажбур этди. 18-минутда Красницкий боши билан тўп уриб, ҳисобни очади. Танаффусдан сўнг, майдон эгалари ўйинни тенглаштиришга муваффақ бўладилар. Улар ўз майдонида бу йилги сўнгги ўйинда мағлубиятга учрашни сира истамасдилар. Уларнинг ҳужумларини сочайиб яна дарвозада ўз ўрнини эгаллаган Любарцев бартараф этиб турди. Шунга қарамай ўйин охирлашиб қолганда «Уралмаш» ҳужумчиси Стаферов ҳисобни тенглаштирди. «Пахтакор» бу муваффақиятсизликдан сўнг яна олдинга ташланди. Кўп ўтмай бурчакдан Красницкий ошириб берган тўпни Иброҳимов дарвозага йўналтирди. Ғалаба учун қатъий курашган «Пахтакор» шундай қилиб 5 минут қолганда муҳим 2 очкони қўлга киритди.

Куйбишев шаҳрида бўлган ўйинда «Қайрат» «Крилья Советов» дарвозасига тўхтовсиз ҳужум қилиб бир тўп киритишга муваффақ бўлди. Олмаоталиклар 1:0 ҳисобини сақлаб қолиш учун озмунча куч сарфламадилар. 85-минутда қўполлик қилгани учун «Қайрат» ўйинчиси Глеб майдондан чиқариб юборилди. Қозоқ футболчилари қийин ғалабага эришдилар.

Турнирда ғалабаси таъминланган «Арарат» футболчилари «Локомотив»дан 0:2 ҳисобида енгилдилар.

Ҳозир командалар 32 турдан сўнг қуйидаги ўринларни эгаллаб турибдилар:

Командалар	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
«АРАРАТ»	13	9	10	45—36	35
«ПАХТАКОР»	13	7	12	32—34	33
«Қайрат»	10	10	12	27—31	30
«Кр. Советов»	8	8	16	33—41	24
«Уралмаш»	7	8	17	19—37	22
«Локомотив»	6	9	17	26—46	21

«Пахтакор»га қолган икки ўйинда икки очко керак.

ЗИЛЗИЛА ВА ҚИТЪАЛАРНИНГ СИЛЖИШИ

ҲАР сафарги катта зилзила олдидан қитъалар бироз жилади. Физика-математика фанлари доктори Н. Н. Павлов СССР фанлар академияси Ер айланишини ўрганиш астрономия кенгаши комиссиясининг Украина пойтахтида бўлиб ўтган пленумида қилган докладида ана шу фикрни айтди.

Таҳлил қилмоқ учун улкан сейсмик фалокатлардан бири-1960 йилги Чили зилзиласи танлаб олинди. Аниқ атом соатлари билан жиҳозланган жаҳон астрономик вақт хизмати натижаларини ишлаб чиқиш ўша йили ҳар икки Америка қитъаси силжиганлигини кўрсатди.

Фалокат юз беришидан олти ой аввал жанубий Американинг ғарбий соҳили Тинч океан сари «жила бошлаб», 16 метр узоқлашди. Бошқа материклар ҳам ғарб сари «йўл олишди». Улар Ернинг қовушоқлиги камроқ уст тўни — 50—400 километр чуқурликда ётувчи астеносфера қатлами бўйича сирпанган бўлса эҳтимол.

Зилзилага бир ой қолганда қитъа силжишдан тўхтаган. Бу нарса планета ичидаги қудратли куч Ер қобиғининг заиф жойини ёриб бўшашишидан олдин тўпланишига боғлиқ, деб фараз қилади Н. Н. Павлов. Чили зилзиласидан сўнг қитъалар аста-секин аввалги жойига қайтиб келди.

(ТАСС мухбири)
Киев.

Редактор:
А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 836495. Редактор ўринбосарлари — 835885, 836232, Масъул секретарь — 834808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 831936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 833786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — 835811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 839050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — 838761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 834048, Эълонлар бўлими — 838142.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б. 2385. ИНДЕКС — 6469 Р. 03424.